

Karol Stanisław Radziwiłł

[uczeń](#)

Ur. 27.11.1669, Kraków

Zm. 2.8.1719, Biała Podlaska

Dane rodziców

Michał Kazimierz Radziwiłł (1635-1680)

Katarzyna Sobieska (1634-1694)

Wychowanie i wykształcenie

Po zakończeniu [edukacji domowej](#) rozpoczął naukę, zapewne w 1679 roku, w [kolegium jezuickim](#) w [Lublinie](#), wraz z bratem Jerzym Józefem, pod kierunkiem Kazimierza Aleksandra Czychrowskiego. Następnie (1682-1683), razem ze swym starszym bratem oraz królewiczem [Jakubem Sobieskim](#), pobierał prywatne lekcje, przebywając w [Krakowie](#) i rezydencji królewskiej w Jaworowie. Ich [nauczycielem domowym](#) został ksiądz [Sebastian Jan Piskorski](#). Przedmiotem nauczania była [łacina](#) oraz zagadnienia z dziedziny [prawa](#) polskiego i powszechnego. W 1683 roku planowano wysłać młodych Radziwiłłów na studia do [Lowanium](#). Zwolenniczką tego projektu edukacyjnego była ich matka Katarzyna Radziwiłłowa oraz sam król [Jan III Sobieski](#). Do realizacji planów jednak nie doszło.

Etapy kariery dot. edukacji

Razem z bratem Jerzym Józefem wyjechał w [podróż edukacyjną](#) po Europie, która objęła wiele krajów ([Czechy](#), [Niemcy](#), [Italia](#), [Francja](#), [Anglia](#), [Holandia](#), [Niderlandy](#) Hiszpańskie, [Hiszpania](#)). [Guwernerem](#) podróżnym, wyznaczonym przez opiekunów młodych podróżników, był [Michał Kazimierz Raczyński](#). Karol Stanisław Radziwiłł prowadził [diariusz](#) opisujący przebieg podróży z lat 1684-1687. Pisał również listy do kraju. W trakcie podróży studiowano przez pięć miesięcy w Akademii Rycerskiej (Kolegium Szlacheckim – [Collegio dei Nobili](#)) w [Turynie](#), założonej przez księcia Sabaudii Karola Emmanuela II. Dnia 26 maja 1684 roku młody Karol Stanisław wpisał się do metryki miejscowego [uniwersytetu](#), lecz tam nie studiował, o czym świadczy jego rychły wyjazd. Prywatne lekcje od wynajętych profesorów pobierano w [Pradze](#) i [Paryżu](#). Podczas kilkumiesięcznego pobytu w [Paryżu](#) uczyli się sztuk kawalerskich, takich jak woltyżerka, fechtunek, sztuka fortyfikacji, a nawet nauka tańca i gra na wybranym instrumencie muzycznym. Spośród znanych europejskich uczelni Radziwiłł zwiedzał [uniwersytet](#) w [Lejdzie](#), gdzie opisał ogród botaniczny i być może był świadkiem publicznej sekcji zwłok w ramach zajęć akademickich. Był również w [Oksfordzie](#), gdzie podziwiał wygląd różnych kolegiów i urządzenie biblioteki łańcuchowej. Wielokrotnie wzmiankował wygląd i wyposażenie [kolegiów jezuickich](#), np. w [Pradze](#). Opisał również dość dokładnie porządki edukacyjne panujące w [jezuickim kolegium szlacheckim](#) ([Santa Caterina](#)) w [Parmie](#). Przybliżył wygląd sal lekcyjnych i placów ćwiczeniowych, teatru szkolnego i operowego, a nawet refektarza w tym kolegium. Funkcję poznawczą realizowały też po części liczne wizyty w gabinetach osobliwości oraz muzeach i innych kolekcjach (np. w [Bolonii](#)).

Fakty z życia osobistego

Był VIII ordynatem nieświeskim i VI ordynatem ołyckim oraz starostą człuchowskim. W 1690 roku otrzymał nominację na urząd podkanclerzego litewskiego, od 1698 roku kanclerz wielki litewski. Ożenił się z Anną Katarzyną z Sanguszków.

Żył w [XVII-XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Radziwiłłów, dz. IV, sygn. 239, Karol Stanisław Radziwiłł, *notatki*.
2. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Radziwiłłów, Rękopisy Biblioteczne, sygn. 57 A-B, Karol Stanisław Radziwiłł, *diariusze podróży*.
3. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Radziwiłłów, dz. XI, sygn 118-119, Karol Stanisław Radziwiłł, *notatki*.
4. Biblioteka Książąt Czartoryskich, Kraków, rkps 5928, nr 33128, Karol Stanisław Radziwiłł, *listy*.
5. Karol Stanisław Radziwiłł, *Diariusz peregrynacji europejskiej (1684-1687)*, oprac. A. Kucharski, Toruń, 2011.

Przedmiotowa

1. A. Kucharski, *Doświadczenia przyszłego starosty człuchowskiego i kanclerza wielkiego litewskiego Karola Stanisława Radziwiłła z młodzieńczej peregrynacji po Europie (1684-1687)*, *Zapiski Historyczne*, 73, z. 4, 2008.
2. K. Mikocka-Rachubowa, *Wrażenia artystyczne Karola Stanisława Radziwiłła z podróży po Europie (1684-1687)*, „*Miscellanera Historico- Archivistica*”, t. 3, Radziwiłłowie XVI-XVIII wieku w kręgu polityki i kultury, Warszawa-Łódź, 1989.

